Beleidsrichtsnoeren in het kader van het Europees Semester: hervormingen en investeringen ondersteunen om de welvaart, het concurrentievermogen, de billijkheid en de veerkracht van de EU op lange termijn veilig te stellen

Brussels, 24 mei 2023

De Commissie verstrekt de lidstaten vandaag in het kader van het **voorjaarspakket van het Europees Semester** 2023 richtsnoeren voor **het tot stand brengen van een robuuste en toekomstbestendige economie** die het concurrentievermogen en de welvaart op lange termijn voor iedereen veiligstelt ondanks een uitdagende geopolitieke context. Dit vereist een **geïntegreerde aanpak op alle beleidsterreinen**: het bevorderen van milieuduurzaamheid, productiviteit, billijkheid en macro-economische stabiliteit. Het Europees Semester biedt het beleidscoördinatiekader daarvoor, dat ook de uitvoering van de herstel- en veerkrachtfaciliteit en de programma's van het cohesiebeleid bestrijkt. De cyclus van het Europees Semester voorziet tevens in geactualiseerde verslaglegging over de vorderingen bij de **verwezenlijking van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen** in de lidstaten.

Betere vooruitzichten te midden van aanhoudende uitdagingen

De Europese economie blijft **veerkrachtig** in een **uitdagende mondiale context**.

Lagere energieprijzen, minder leveringsbeperkingen en een sterke arbeidsmarkt hebben in het eerste kwartaal van 2023 bijgedragen tot een gematigde groei, wat de vrees voor een recessie heeft verdreven. Tegelijk is, terwijl de inflatie blijft dalen, de kerninflatie sterker geworden, wat tot een verdere aanscherping van de financieringsvoorwaarden heeft geleid.

Volgens de economische voorjaarsprognoses 2023 zal de economie van de EU in 2023 groeien met 1,0% en in 2024 met 1,7%. De inflatie in de EU wordt geraamd op 6,7% in 2023 en 3,1% in 2024.

De groei van de werkgelegenheid zal dit jaar naar verwachting 0,5% bedragen en afnemen tot 0,4% in 2024. Het werkloosheidspercentage zal naar verwachting op iets meer dan 6% uitkomen.

Doeltreffende uitvoering van de herstel- en veerkrachtfaciliteit en het cohesiebeleid: cruciale aanjagers van een robuuste en toekomstbestendige EU-economie

Twee jaar na aanvang van de uitvoering ervan blijft de herstel- en veerkrachtfaciliteit — het centrale element van NextGenerationEU, het herstelplan voor Europa ter waarde van 800 miljard euro — een eerlijke en inclusieve groene en digitale transitie in elke lidstaat bespoedigen, zodat de veerkracht van de EU als geheel wordt versterkt. Het Europees Semester vormt het kader voor de uitvoering van de herstel- en veerkrachtfaciliteit en van de programma's van het cohesiebeleid, en biedt de lidstaten beleidsrichtsnoeren voor belangrijke economische en sociale uitdagingen.

Met alle nationale herstel- en veerkrachtplannen van kracht en op heden 24 betalingsverzoeken verwerkt, heeft **de Commissie** in het kader van de faciliteit **meer dan 152 miljard euro uitbetaald** voor de succesvolle uitvoering van belangrijke hervormingen en investeringen. De lidstaten moeten het **momentum voor de uitvoering** van hun plannen **vasthouden** en **doorgaan** met de snelle uitvoering van de **cohesiebeleidsprogramma's**. De lidstaten moeten vooruitgang blijven boeken om de economie en de industriële basis van de EU te decarboniseren, tekorten en mismatches op het gebied van arbeidskrachten en vaardigheden aan te pakken, de creatie van hoogwaardige banen te ondersteunen, onderzoek en innovatie op te schalen en de voorwaarden te scheppen om de welvaart, het concurrentievermogen, de billijkheid en de veerkracht van de EU op lange termijn veilig te stellen. De opname van **REPowerEU-hoofdstukken** in de plannen van de lidstaten, met extra financiering, zal helpen de uitdagingen van de EU op het gebied van energiezekerheid aan te pakken en de overgang naar schone energievoorziening en een klimaatneutrale economie te versnellen.

Gerichte aanbevelingen aan de lidstaten om de groene en de digitale transitie te ondersteunen en het concurrentievermogen te vergroten

In de **landverslagen** 2023 wordt de balans opgemaakt van de specifieke sociaal-economische uitdagingen in elke lidstaat, met inbegrip van die in verband met de twee transities en het concurrentievermogen, en wordt aangegeven in hoeverre deze worden aangepakt in de nationale herstel- en veerkrachtplannen. De Commissie stelt **landspecifieke aanbevelingen** voor om de lidstaten richtsnoeren te verstrekken over de wijze waarop belangrijke economische en sociale uitdagingen kunnen worden aangepakt die in hun herstel- en veerkrachtplannen niet of slechts gedeeltelijk aan de orde komen. Deze aanbevelingen zullen ook bijdragen tot de uitvoering van het industrieel plan voor de Green Deal.

De landspecifieke aanbevelingen zijn vierledig:

- een aanbeveling over **begrotingsbeleid**, indien relevant met inbegrip van budgettair-structurele hervormingen;
- een aanbeveling om de **uitvoering van de nationale plannen voor herstel en veerkracht**, met inbegrip van de herzieningen ervan en de integratie van REPowerEU-hoofdstukken, voort te zetten of te versnellen, rekening houdend met potentiële landspecifieke uitvoeringsrisico's, en om **de vastgestelde cohesiebeleidsprogramma's snel uit te voeren**;
- een geactualiseerde en specifiekere aanbeveling over **energiebeleid** in overeenstemming met de REPowerEU-doelstellingen; en
- indien relevant, een aanvullende aanbeveling over resterende en/of nieuwe **structurele uitdagingen**.

Begrotingsrichtsnoeren

Na afloop van de periode waarin de algemene ontsnappingsclausule van kracht was, doet de Commissie opnieuw **gekwantificeerde en gedifferentieerde landspecifieke aanbevelingen over het begrotingsbeleid**:

- De lidstaten die hun begrotingsdoelstelling op middellange termijn (de begrotingsdoelstelling die voor elk land is vastgesteld in het kader van het stabiliteits- en groeipact) op basis van de voorjaarsprognoses 2023 hebben bereikt, worden verzocht in 2024 **een gezonde begrotingssituatie te handhaven**.
- Alle andere lidstaten worden verzocht een **prudent begrotingsbeleid** te realiseren, met name door de nominale stijging van de nationaal gefinancierde netto primaire uitgaven in 2024 te beperken.
- Alle lidstaten moeten **nationaal gefinancierde publieke investeringen in stand houden** en **zorgen voor een doeltreffende absorptie** van subsidies **in het kader van de herstel- en veerkrachtfaciliteit** en andere EU-fondsen, met name ter bevordering van de groene en digitale transitie.
- Alle lidstaten moeten de geldende **energiesteunmaatregelen afbouwen** tegen eind 2023. Indien nieuwe energieprijsstijgingen zouden nopen tot de uitvoering van steunmaatregelen, dan moeten deze gericht zijn op de bescherming van kwetsbare huishoudens en bedrijven, fiscaal haalbaar zijn en stimulansen voor energiebesparing blijven bieden.
- **Voor de periode na 2024** moeten de lidstaten een begrotingsstrategie voor de middellange termijn van **geleidelijke en duurzame consolidatie** blijven nastreven, in combinatie met **investeringen en hervormingen** die bevorderlijk zijn voor een hogere duurzame groei, teneinde een **prudente begrotingssituatie op middellange termijn** tot stand te brengen.

Verslag over de naleving van de tekort- en schuldcriteria van het Verdrag

De Commissie heeft voor **16 lidstaten** een **verslag op grond van artikel 126, lid 3,** van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie opgesteld: België, Bulgarije, Tsjechië, Duitsland, Estland, Spanje, Frankrijk, Italië, Letland, Hongarije, Malta, Oostenrijk, Polen, Slovenië, Slowakije en Finland. Doel van dit verslag is na te gaan of de lidstaten voldoen aan de tekort- en schuldcriteria van het Verdrag.

In het verslag wordt vastgesteld dat **België, Bulgarije, Tsjechië, Duitsland, Estland, Spanje, Frankrijk, Italië, Letland, Hongarije, Malta, Polen, Slovenië en Slowakije niet aan het tekortcriterium voldoen**.

Rekening houdend met alle relevante factoren wordt in het verslag geconcludeerd dat **Frankrijk, Italië en Finland niet aan het schuldcriterium voldoen**. Volgens de Commissie is voldoen aan de schuldreductiebenchmark in de heersende economische omstandigheden evenwel niet raadzaam.

De Commissie zal de Raad voorstellen om in het voorjaar van 2024 een op een tekort gebaseerde buitensporigtekortprocedure in te leiden op basis van de begrotingsresultaten voor 2023.

Macro-economische onevenwichtigheden aanpakken

De Commissie is nagegaan of er sprake was van macro-economische onevenwichtigheden voor de **17 lidstaten** die in het waarschuwingsmechanismeverslag 2023 voor diepgaande evaluatie waren geselecteerd:

- **Cyprus** ondervindt **onevenwichtigheden** nadat het tot 2022 buitensporige onevenwichtigheden vertoonde, aangezien de kwetsbaarheden met betrekking tot hoge particuliere, overheids- en externe schulden over het algemeen zijn afgenomen, maar een punt van zorg blijven.
- Voor **Hongarije** zijn nu **onevenwichtigheden** vastgesteld. De risico's neigen neerwaarts, en de onevenwichtigheden kunnen in de toekomst buitensporig worden als er niet met spoed beleidsmaatregelen worden genomen.
- **Duitsland**, **Spanje**, **Frankrijk**, **Nederland**, **Portugal**, **Roemenië** en **Zweden** blijven **onevenwichtigheden** ondervinden.

Bij de landen met onevenwichtigheden neigen de risico's in Roemenië neerwaarts, en de onevenwichtigheden kunnen in de toekomst buitensporig worden als er niet met spoed beleidsmaatregelen worden genomen. In Duitsland, Spanje, Frankrijk en Portugal nemen de kwetsbaarheden dan weer in die mate af dat een voortzetting van deze trends volgend jaar grond zou zijn voor een besluit dat er geen sprake van onevenwichtigheden is.

- **Griekenland** en **Italië** blijven **buitensporige onevenwichtigheden** vertonen, maar hun kwetsbaarheden lijken af te nemen, onder meer door vooruitgang op beleidsgebied.
- Voor **Tsjechië**, **Estland**, **Letland**, **Litouwen**, **Luxemburg** en **Slowakije zijn geen onevenwichtigheden geconstateerd**, aangezien de kwetsbaarheden momenteel in het algemeen onder controle lijken te zijn.

Verslagen over het post-programmatoezicht

In het kader van het post-programmatoezicht wordt de economische, budgettaire en financiële situatie beoordeeld van de lidstaten die programma's voor financiële bijstand hebben doorlopen, met het oog op hun terugbetalingscapaciteit. Uit de verslagen over het post-programmatoezicht voor **Ierland, Griekenland, Spanje, Cyprus en Portugal** blijkt dat deze vijf lidstaten **in staat blijven hun uitstaande schuld af te lossen**.

Werkgelegenheidsrichtsnoeren

De Commissie stelt **richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten in 2023** voor. In deze richtsnoeren worden **gemeenschappelijke prioriteiten** gesteld om het nationale werkgelegenheids- en sociaal beleid rechtvaardiger en inclusiever te maken. In de huidige richtsnoeren, die in november 2022 zijn aangenomen, wordt al rekening gehouden met het post-COVID-19-tijdperk en de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne. Daarom stelt de Commissie voor de huidige werkgelegenheidsrichtsnoeren over te dragen naar 2023.

Daarnaast wordt in de richtsnoeren verwezen naar **recente beleidsinitiatieven**. De richtsnoeren verwijzen ook naar het Europees Jaar van de Vaardigheden, dat een nieuwe impuls geeft om partners te betrekken en financiering te mobiliseren om tekorten aan vaardigheden en arbeidskrachten aan te pakken. Tot slot onderstreept de Commissie hoe belangrijk het is de **vooruitgang** in de richting van de kerndoelen van de EU voor 2030 te **monitoren** en bij te dragen aan nationale doelstellingen op het gebied van werkgelegenheid, vaardigheden en armoedebestrijding.

Volgende stappen

De Commissie verzoekt de Eurogroep en de Raad het pakket te bespreken en de vandaag voorgelegde richtsnoeren te bekrachtigen. Zij kijkt uit naar een constructieve dialoog met het Europees Parlement over de inhoud van dit pakket en over elke volgende stap in de cyclus van het Europees Semester.

Meer informatie

Vragen en antwoorden met betrekking tot het voorjaarspakket van het Europees Semester 2023

Voorjaarspakket Europees Semester – Documenten

Industrieel plan voor de Europese Green Deal

Het concurrentievermogen van de EU na 2030: vooruitblik ter gelegenheid van de 30e verjaardag van de eengemaakte markt

Voorstellen voor nieuwe, toekomstbestendige regels voor economische governance

Het REPowerEU-plan

Een jaar sinds REPowerEU – vooruitgang per lidstaat

NextGenerationEU

Economische voorjaarsprognoses 2023

Duurzame ontwikkeling in de Europese Unie – editie van 2023

IP/23/2872

Quotes:

De voorbije drie jaar waren zeer uitdagend voor mensen en bedrijven in heel Europa. Terwijl de energieprijzen onlangs zijn gedaald, kampen we nog steeds met tal van uitdagingen — met name hoge inflatie, die de koopkracht van de mensen en het concurrentievermogen van bedrijven uitholt. Het is tijd om te focussen op prudent begrotingsbeleid, de beste investeringen te doen om toekomstige groei te ondersteunen en het mondiale concurrentievermogen van de EU te waarborgen. In de Semester-aanbevelingen van vandaag zijn specifieke begrotingsdoelstellingen vastgesteld, terwijl niet-gerichte steun wordt uitgefaseerd en het momentum voor belangrijke hervormingen en investeringen wordt vastgehouden. Dit is cruciaal om de welvaart en de veerkracht van de EU op lange termijn veilig te stellen. Onze richtsnoeren roepen de landen ook op om ten volle gebruik te maken van de extra financiering voor energiegerelateerde behoeften dankzij REPowerEU.
Valdis Dombrovskis, uitvoerend vicevoorzitter voor een economie die werkt voor de mensen - 24/05/2023

De voorbije drie jaar waren zeer uitdagend voor mensen en bedrijven in heel Europa. Terwijl de energieprijzen onlangs zijn gedaald, kampen we nog steeds met tal van uitdagingen — met name hoge inflatie, die de koopkracht van de mensen en het concurrentievermogen van bedrijven uitholt. Het is tijd om te focussen op prudent begrotingsbeleid, de beste investeringen te doen om toekomstige groei te ondersteunen en het mondiale concurrentievermogen van de EU te waarborgen. In de Semester-aanbevelingen van vandaag zijn specifieke begrotingsdoelstellingen vastgesteld, terwijl niet-gerichte steun wordt uitgefaseerd en het momentum voor belangrijke hervormingen en investeringen wordt vastgehouden. Dit is cruciaal om de welvaart en de veerkracht van de EU op lange termijn veilig te stellen. Onze richtsnoeren roepen de landen ook op om ten volle gebruik te maken van de extra financiering voor energiegerelateerde behoeften dankzij REPowerEU.
Valdis Dombrovskis, uitvoerend vicevoorzitter voor een economie die werkt voor de mensen - 24/05/2023

De ervaring sinds het begin van de pandemie heeft de waarde aangetoond van een gecoördineerde EU-aanpak van onze economische uitdagingen — en dat is wat met de beleidsaanbevelingen van vandaag wordt beoogd. De lidstaten moeten een prudent begrotingsbeleid voeren dat groei ondersteunt door middel van investeringen. Ze moeten prioriteit geven aan de succesvolle uitvoering van de nationale plannen voor herstel en veerkracht, ons krachtigste instrument om duurzame en gedeelde welvaart te bereiken. Ze moeten de van zowel uit ecologisch als geopolitiek oogpunt noodzakelijke transitie weg van Russische fossiele brandstoffen voortzetten en waar nodig versnellen. En ze moeten hun stelsels voor sociale bescherming vrijwaren en versterken. Dat is het recept voor de aanhoudende en duurzame groei die Europeanen nodig hebben.
Paolo Gentiloni, commissaris voor Economie - 24/05/2023

De ervaring sinds het begin van de pandemie heeft de waarde aangetoond van een gecoördineerde EU-aanpak van onze economische uitdagingen — en dat is wat met de beleidsaanbevelingen van vandaag wordt beoogd. De lidstaten moeten een prudent begrotingsbeleid voeren dat groei ondersteunt door middel van investeringen. Ze moeten prioriteit geven aan de succesvolle uitvoering van de nationale plannen voor herstel en veerkracht, ons krachtigste instrument om duurzame en gedeelde welvaart te bereiken. Ze moeten de van zowel uit ecologisch als geopolitiek oogpunt noodzakelijke transitie weg van Russische fossiele brandstoffen voortzetten en waar nodig versnellen. En ze moeten hun stelsels voor sociale bescherming vrijwaren en versterken. Dat is het recept voor de aanhoudende en duurzame groei die Europeanen nodig hebben.
Paolo Gentiloni, commissaris voor Economie - 24/05/2023

We moeten werknemers toerusten met vaardigheden die zijn afgestemd op de behoeften van de arbeidsmarkt. Dit zal soepele transities naar een groenere en digitalere economie mogelijk maken, het concurrentievermogen van Europa een impuls geven en de creatie van hoogwaardige banen ondersteunen. Hiervoor is een sterk en gericht werkgelegenheids- en sociaal beleid nodig dat hand in hand gaat met industrieel, economisch en begrotingsbeleid. De sociale aspecten van het Europees Semester en de faciliteit voor herstel en veerkracht zijn cruciaal om de arbeids- en levensomstandigheden in de EU te verbeteren.
Nicolas Schmit, commissaris voor Werkgelegenheid en Sociale Rechten - 24/05/2023

We moeten werknemers toerusten met vaardigheden die zijn afgestemd op de behoeften van de arbeidsmarkt. Dit zal soepele transities naar een groenere en digitalere economie mogelijk maken, het concurrentievermogen van Europa een impuls geven en de creatie van hoogwaardige banen ondersteunen. Hiervoor is een sterk en gericht werkgelegenheids- en sociaal beleid nodig dat hand in hand gaat met industrieel, economisch en begrotingsbeleid. De sociale aspecten van het Europees Semester en de faciliteit voor herstel en veerkracht zijn cruciaal om de arbeids- en levensomstandigheden in de EU te verbeteren.
Nicolas Schmit, commissaris voor Werkgelegenheid en Sociale Rechten - 24/05/2023

Contactpersoon voor de pers:

Veerle NUYTS (+32 2 299 63 02)
Laura BERARD (+32 2 295 57 21)

Voor het publiek: Europe Direct per telefoon 00 800 67 89 10 11 of e-mail

Related media

Read-out of the weekly meeting of the von der Leyen Commission by Valdis Dombrovskis, Executive Vice-President of the European Commission, and Paolo Gentiloni, European Commissioner, on the 2023 European Semester Spring Package